

ORTODOKSINEN USKONTO

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävä on antaa oppilaalle laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys on uskontoon, katsomuksiin ja etiikkaan liittyvää tietoa, taitoa ja asennetta. Opetus edistää uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetuksessa käsitellään opiskeltavaa uskontoa, muita uskontoja ja katsomuksia sekä eettistä ajattelua lähtien oppilaan omasta lähiympäristöstä, Helsingistä ja laajentuen kohti Suomea ja maailmaa.

Tavoitteena on, että oppilas

- tuntee keskeiset asiat opiskeltavasta uskonnosta ja sen monimuotoisuudesta
- tuntee keskeisiä asioita muista uskonnoista ja uskonottomuudesta
- osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia monipuolisesti eri näkökulmista
- tuntee keskeisiä asioita uskontokritiikistä ja katsomusten välisestä dialogista
- osaa kunnioittaa elämää, jokaisen ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää
- tuntee eettisen ajattelun perusteita ja osaa keskustella eettisistä kysymyksistä
- saa aineksia oman identiteetin, elämäkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen
- kasvaa vastuulliseksi yhteisön ja yhteiskunnan jäseneksi sekä maailmankansalaiseksi.

Uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin, että uskonottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen

julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen ja avoimen, luottamuksellisen keskusteluilmapiiirin luomiseen. Keskeistä on opittavien asioiden syventävä käsitteellistäminen ja käsitteiden yhteinen pohdinta. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukselliseen oppimiseen, keskusteluun ja omien mielipiteiden perusteluun sekä erilaisuuden hyväksymiseen. Opetuksessa keskeistä on oppilaslähtöisyys ja oppilaan oman kokemusmaailman kunnioittaminen etenkin eettisiä kysymyksiä tarkasteltaessa. Luovat, toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät, projektit ja keskustelut tukevat oppilasta kokonaisvaltaisena, kaikkia aistejaan oppimisessa hyödyntävänä vuorovaikutustaitoisena ja aktiivisena oppijana.

Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Helsinkiläisissä kouluissa katsomusaineiden opettajilla on hyvä mahdollisuus tehdä yhteistyötä esimerkiksi opettajavierailujen ja -vaihtojen, oppilasvierailujen ja yhdessä opettamisen keinoin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti ja vuorovaikutteisesti tieto- ja viestintäteknologian osaamista sekä digitaalisia sisältöjä ja mediaa. Kertomuksia, musiikkia, kuvataidetta, draamaa sekä vierailijoita ja vierailuja eri kohteisiin käytetään tukemaan monipuolista työskentelyä ja oppimisen iloa. Helsinkiläisessä uskonnon opetuksessa otetaan huomioon kaupungin tarjoamat mahdollisuudet: kulttuurien moninaisuus omassa luokassa, koulussa ja asuinalueella, museot ja näyttelyt, uskonnolliset yhteisöt ja kansalaisjärjestöt.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Uskonnon eri oppimäärien opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet ja taustat kuten kielitaito ja kulttuuritausta. Keskeisiä käsitteitä pohditaan ja avataan niin, että niiden ymmärtäminen on mahdollista kaikille oppilaille. Käytettävät työtavat sovitetaan ikäkauteen. Opetuksessa luodaan oppimista, osallisuutta ja yhteistyötä edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi

Arviointi perustuu työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin sekä oppilaiden monimuotoisten tuotosten tarkasteluun. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita. Arviointi on monipuolista ja oppilaille annettava palaute ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut uskonnon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy kumulatiivisesti oppilaiden ajattelun taitojen syventyessä. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Ilmiöoppiminen ja ortodoksinen uskonto

Uskonnon opiskelussa korostuvat uskontojen moninaisuus, niiden sisäinen monimuotoisuus, yhteys kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä etiikka ja maailmankatsomukselliset kysymykset. Uskonnon opiskelu ja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys edellyttävät näiden ilmiöiden ja niiden välisten suhteiden hahmottamista ikäkautta vastaavalla tavalla.

Uskonnon opiskelu mahdollistaa laaja-alaisten tietojen ja taitojen oppimisen sekä uskontokohtaisten oppimäärien sisällä, eri uskonto-oppimäärien yhteistyönä, että moniaineisena yhteistyönä. Monien uskonto-oppiaineeseen liittyvien ilmiöiden tutkiminen hyötyy laajasti yhteistyöstä muiden oppiaineiden ja ympäristön toimijoiden kanssa. Oppimisympäristöjen ja aiheiden valitsemisessa hyödynnetään paikallisuutta, katsomusyhteisöjä ja oppimisen digitaalisia mahdollisuuksia. Mahdollista on myös koota

asiantuntijaverkosto oppilaiden ja opettajien käyttöön. Oppimiskokonaisuuksia suunnitellaan ja muotoillaan yhdessä oppilaiden kanssa.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet

L1 – Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Tiedon tuottaminen, muokkaaminen ja jakaminen, havaintojen tekeminen ja arvioiminen, ajattelutapojen tarkastelu uuden tiedon pohjalta, vuorovaikutussuhteiden ja keskinäisten yhteyksien havaitseminen, kokonaisuuksien havaitseminen.

Asioiden pohtiminen eri näkökulmista ja ajattelutapojen tarkastelu, näkökulmien ennakkoluuloton yhdistely ja asioiden kriittinen analysointi

L2 – Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Ympäristön kulttuuristen merkitysten ja rakenteiden tunnistaminen, oman elinympäristön ja sen kulttuuriperinnön tunnistaminen ja arvostaminen, kulttuurinen moninaisuus.

Kulttuurien ja katsomusten vaikutus yhteiskunnassa ja arjessa, esteettisyydestä nauttiminen, ympäristön kulttuuristen merkitysten tunnistaminen, katsomukselliset juuret.

Oman kulttuuri-identiteetin rakentaminen, kunnioitus ja luottamus muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan, kulttuurinen monimuotoisuus myönteisenä asiana.

Ihmisoikeudet ja mikä ei ole ihmisoikeuksien kannalta hyväksyttävää, kulttuurien ja katsomusten vaikutus yhteiskunnassa, asioiden tarkasteleminen eri näkökulmista.

Asettuminen toisten asemaan, ihmisoikeuksien, erityisesti lapsen oikeuksien, tunteminen ja arvostaminen, toisten ihmisten kunnioittaminen ja arvostaminen

L3 – Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Keskinäisen huolenpidon tärkeys.

L4 – Monilukutaito

Erilaisten viestien tulkitseminen, tuottaminen ja arvottaminen, kriittinen ajattelu, kuvanlukutaito, uskonnon kielen hallinta. Laaja tekstikäsitelmä, uskonnon kieli ja esitystapa, erilaisten tekstien käyttäminen, tuottaminen ja tulkinta.

Monimuotoisen kulttuurisen viestinnän muotojen ymmärtäminen ja oman identiteetin rakentaminen, erilaisten tekstien tulkitseminen.

Uskonnon kielen ja esitystapojen hallinta, tekstien kulttuurisen yhteyksien ymmärtäminen.

L5 – Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen tiedonhallinnassa sekä tutkivassa ja luovassa työskentelyssä, vuorovaikutus ja verkostoituminen.

Median vaikutuksen arviointi ja sen käyttämisen tarjoamat mahdollisuudet, omien näkemysten ilmaiseminen rakentavasti.

L6 – Työelämätaidot ja yrittäjäjyys

Työskentely itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti.

Asianmukainen käyttäytyminen, kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys.

Oma vastuu yhteiskunnan jäsenenä, yhteistyötaidot ja vuorovaikutustaidot

Suhtautuminen uusiin mahdollisuuksiin avoimesti ja toimiminen muutostilanteissa joustavasti.

L7 – Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuus

Erilaisten vaihtoehtojen etsiminen, työskentely itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa pitkäjänteisesti.

Kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys, yhteistyötaidot, yhteiskunnallisten rakenteiden tuntemus. Omien näkemysten ilmaiseminen rakentavasti, omien valintojen ja elämäntavan vaikutus lähiympäristölle ja yhteiskunnalle, vastuullisuus.

Vuosiluokka 7. laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisältöalueet

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
T1 Uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutuksen havaitseminen ja monimuotoisuus	L1	Uskonnon merkitys inhimillisen elämän piirteenä Uskonnollisuus ja uskonottomuus nykypäivänä Ortodoksisen kirkon synty ja kehitys Kirkon leviäminen ja lähetystyö Kristinuskon tulo Suomeen idästä ja lännestä
T2 Uskonnon tietojen ja uskonnon vaikutusten syventäminen	L2	Luostarilaitos, sen merkitys ortodoksisen kirkon opin kehittäjänä ja säilyttäjänä Bysantti, kirkon hallinnon muotoutuminen Ortodoksinen kirkko Suomessa ja Helsingissä Ortodoksisuus eri puolilla maailmaa (paikalliskirkot) Orientaaliset eli esikalkedonialaiset ortodoksiset kirkot Luterilainen kirkko, katolinen kirkko ja muut keskeiset kristilliset kirkot Vierailu ortodoksisessa jumalanpalveluksessa kerran lukuvuoden aikana
T4 Uskonnon aiheiden tunnistaminen taiteessa ja populaarikulttuurissa	L2, L4, L6	Ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa maailmassa, Suomessa ja Helsingissä Kristinuskon vaikutus eurooppalaiseen kulttuuriin Suomalaisten muinaisuskon vaikutus eri taiteissa Bysanttilainen kirkkotaide
T5 Uskonnon ja tieteen kielen eroavaisuuksien havaitseminen ja arviointi	L1, L2, L4, L5, L7	Uskonto tieteellisen tutkimuksen kohteena Uskontojen ja katsomusten ilmeneminen mediassa ja niiden tarkastelu, painotus ajankohtaisissa kysymyksissä Eri puolilla maailmaa olevien ortodoksisten paikalliskirkkojen perinteet, kirkon ykseys ja paikalliskirkkojen eroavaisuudet.
T10 Erilaisten ihmisten kohtaamiseen rohkaiseminen	L6	Ihmisten keskinäinen kunnioitus Ekumenia

Vuosiluokka 8. laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisältöalueet

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
T3 Eri uskontoihin ja katsomuksiin ja uskonnottomuuteen perehtyminen eri puolilla maailmaa	L2, L3, L6	Uskonnollisuus ja uskonnottomuus inhimillisen elämän piirteinä Suuret maailmanuskonnot Luonnonuskonnot Kristillinen kirkko osana maailmanuskontoja Eri maailmanuskonnot Suomessa ja Helsingissä Vierailu ortodoksisessa jumalanpalveluksessa kerran lukuvuoden aikana
T4 Eri uskontojen ja katsomusten tavat ja symbolit sekä eri uskontojen aiheet mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	L2, L4, L6	Suurten maailmanuskontojen tavat, riitit, taide ja symboliikka sekä niiden suhde ortodoksisuuteen Maailmanuskontojen ajankohtainen näkyvyys eri medioissa Suurten maailmanuskontojen pyhät paikat
T5 Argumentaation tapoihin liittyvän erilaisuuden havaitsemiseen ja arviointiin ohjaaminen sekä uskonnon ja tieteen kielen erot	L1, L2, L4, L5, L7	Suurten maailmanuskontojen pyhät kirjat ja niiden keskeinen sisältö ja niistä tehtyjä tulkintoja Ajankohtaisia uskonnollisia kysymyksiä maailmanpolitiikassa
T6 Muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin perehtyminen	L2, L7	Suurten maailmanuskontojen keskeinen eettinen opetus ja sen suhde ortodoksisuuteen Ekumenia Uskontojen välinen dialogi
T7 Eri uskontojen ja katsomusten merkitys ihmisten valintojen perusteena ja ohjaajina	L5, L6	Eri maailmanuskontojen vaikutus oman elämän ohjaajana (media, maallistuminen, hengellinen etsintä)
T10 Erilaisten ihmisten kohtaamiseen rohkaiseminen	L6	Yhteiskunnallinen sopu, rauha ja toisten kunnioittaminen

Vuosiluokka 9. laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisältöalueet

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
T2 Oman uskonnon tietojen syventäminen	L2	Raamattu kirjana, sen syntyhistoria ja käyttö ortodoksisessa kirkossa Ortodoksisen kirkon jumalanpalveluselämä <ul style="list-style-type: none"> • yleisimmät jumalanpalvelukset • sakramentit Vierailu ortodoksisessa jumalanpalveluksessa kerran lukuvuoden aikana
T5 Uskonnollisen argumentaation sekä uskonnon ja tieteen kielierojen arviointi	L1, L2, L4, L5, L7	Raamatun tieteellinen tutkimus Uskonnon ja tieteen lähestymistavan eroja Raamatun kertomukset ortodoksisen kirkon opetuksen perustana Muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä perusteita
T6 Eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin ja ihmisoikeuksiin perehtyminen.	L2, L7	Etiikan yleiset peruskäsitteet ja etiikan lajit Ortodoksinen ihmiskuva ja ihmisoikeusetiikkaa YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, lapsenoikeuksien sopimus
T7 Oman uskonnon ja eri katsomusten vaikutus ihmisten eettisten valintojen perusteena	L5, L6	Ortodoksisen kirkon eettisen opetuksen perusteet Suomalaisen yhteiskunnan ja ortodoksisen kirkon eettisen opetuksen välinen suhde Ortodoksisen kirkon jumalanpalveluselämä hyvän elämän tukena
T8 Ihmissyyteen kuuluvien elämänskysymysten ja omien arvojen pohtiminen	L7	Oppilaiden omat arvot Erilaisia oppilaille ajankohtaisia ja yleisiä yksilöeettisiä kysymyksiä
T9 Omien valintojen eettisten ulottuvuuksien tutkiminen ja niiden vaikutus hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan	L1, L2	Ajankohtaisia ja paikallisia yhteiskuntaeettisiä kysymyksiä Ympäristöetiikkaa ja ajankohtaisia kysymyksiä Globaaliin vastuuseen liittyviä eettisiä kysymyksiä

T10 Erilaisten ihmisten kohtaamiseen rohkaiseminen elämän aikana	L6	Maailmankuvan muuttuminen elämän aikana ja ortodoksinen ihmiskuva sen tukena
---	----	--